

महाराष्ट्र शासन राजपत्र

असाधारण भाग चार

वर्ष २, अंक ११]

बुधवार, मार्च २, २०१६/फाल्गुन १२, शके १९३७

[पृष्ठे ४, किंमत : रुपये २३.००

असाधारण क्रमांक १२

प्राधिकृत प्रकाशन

महाराष्ट्र विधानमंडळाचे अधिनियम व राज्यपालांनी प्रख्यापित केलेले अध्यादेश व केलेले विनियम.

अनुक्रमणिका

सन २०१६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ५.— महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यामध्ये आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.	पृष्ठे १-४
--	---------------

सहकार, पणन व वस्त्रोद्योग विभाग

मादाम कामा मार्ग, हुतात्मा राजगुरू चौक,
मंत्रालय, मुंबई ४०० ०३२, दिनांक २ मार्च २०१६.

MAHARASHTRA ORDINANCE No. V OF 2016.

AN ORDINANCE

**FURTHER TO AMEND THE MAHARASHTRA CO-OPERATIVE
SOCIETIES ACT, 1960.**

सन २०१६ चा महाराष्ट्र अध्यादेश क्रमांक ५.

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यामध्ये आणखी सुधारणा करण्याकरिता अध्यादेश.

ज्याअर्थी, राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही ;

१९६१ चा **आणि, ज्याअर्थी,** यात यापुढे दिलेल्या प्रयोजनांसाठी, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० यामध्ये
महा. २४. आणखी सुधारणा करण्याकरिता महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी
परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ;

त्याअर्थी, आता, भारताच्या संविधानाच्या अनुच्छेद २१३ च्या खंड (१) द्वारे प्रदान करण्यात आलेल्या अधिकारांचा वापर करून, महाराष्ट्राचे राज्यपाल, याद्वारे, पुढील अध्यादेश प्रख्यापित करीत आहेत :—

संक्षिप्त नाव व प्रारंभ. १. (१) या अध्यादेशास, महाराष्ट्र सहकारी संस्था (दुसरी सुधारणा) अध्यादेश, २०१६ असे म्हणावे.
(२) तो, तात्काळ अंमलात येईल.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम २ ची सुधारणा. २. महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० (यात यापुढे ज्याचा निर्देश “मुख्य अधिनियम ” असा १९६१ चा महा. २४. करण्यात आला आहे) याच्या कलम २ मधील, खंड (१४-अ) ऐवजी, पुढील खंड दाखल करण्यात येईल :—
“(१४-अ) “कार्यलक्षी संचालक ” याचा अर्थ, समितीने नामनिर्देशित केलेला, व्यवस्थापकीय संचालक किंवा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, - मग तो कोणत्याही पदनामाने संबोधण्यात येवो, असा आहे;”.

सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३ अअअ ची सुधारणा. ३. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ७३ अअअ मधील, पोट-कलम (२) मध्ये,—
(क) दुसऱ्या परंतुकाऐवजी, पुढील परंतुके दाखल करण्यात येतील :—
“परंतु आणखी असे की, समितीस एका व्यक्तीला कार्यलक्षी संचालक म्हणून नामनिर्देशित करता येईल :

परंतु तसेच, राज्य शासन, सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे, अधिसूचित करील अशा संस्थांच्या किंवा संस्थांच्या वर्गाच्या बाबतीत, जेथे संस्थेच्या स्थायी वेतनी कर्मचाऱ्यांची संख्या ही, पंचवीस किंवा त्यापेक्षा अधिक असेल तेथे, समितीमध्ये,—

(एक) जर ती समिती अकरापेक्षा अधिक नसतील इतक्या सदस्यांची मिळून बनलेली असेल तर, त्या संस्थेच्या कर्मचाऱ्यांच्या एका प्रतिनिधीचा समावेश असेल ; आणि

(दोन) जर ती समिती अकरापेक्षा अधिक असलेल्या परंतु एकवीसपेक्षा अधिक नसलेल्या सदस्यांची मिळून बनलेली असेल तर, त्या संस्थेच्या कर्मचाऱ्यांच्या दोन प्रतिनिधींचा समावेश असेल.

कर्मचाऱ्यांच्या अशा प्रतिनिधींची निवड ही, महाराष्ट्र औद्योगिक संबंध अधिनियम किंवा महाराष्ट्र १९४७ चा कामगार संघांना मान्यता देण्याबाबत आणि अनुचित कामगार प्रथांना प्रतिबंध करण्याबाबत अधिनियम, १९७१ अन्वये मान्यता दिलेल्या संघाकडून किंवा संघाकडून संस्थेच्या कर्मचाऱ्यांमधून करण्यात येईल, १९७२ चा महा. १.
जेथे असा कोणताही मान्यताप्राप्त संघ नसेल, किंवा असे कोणतेही मान्यताप्राप्त संघ नसतील किंवा जेथे, मूळात कोणताही संघच अस्तित्वात नसेल किंवा, जेथे, एखादा संघ हा मान्यताप्राप्त आहे किंवा नाही यांसह अशा मुद्यांशी संबंधित विवाद असेल तेव्हा, संस्थेचे कर्मचारी आपल्यामधून, विहित केलेल्या रीतीने अशा कर्मचाऱ्यांच्या प्रतिनिधींची निवड करतील. निलंबित असलेला कोणताही कर्मचारी हा, या परंतुकान्वये समितीचा सदस्य म्हणून निवड केली जाण्यास किंवा निवडून दिला जाण्यास किंवा सदस्य म्हणून राहण्यास पात्र असणार नाही :

परंतु तसेच, तिसऱ्या परंतुकाच्या तरतुदीनुसार निवड केलेल्या किंवा निवडून दिलेल्या कर्मचाऱ्यांच्या प्रतिनिधीस समितीच्या बैठकीमध्ये भाग घेण्याचा अधिकार असेल, परंतु त्यास, त्यात मत देण्याचा अधिकार असणार नाही :”;

(ख) तिसऱ्या परंतुकाऐवजी, पुढील परंतुक जादा दाखल करण्यात येईल :—

“परंतु तसेच, भागभांडवलाच्या स्वरूपात शासनाचा हिस्सा असलेल्या संस्थेच्या बाबतीत, समितीमध्ये, शासनाने नामनिर्देशित केलेल्या पुढील दोन सदस्यांचादेखील समावेश असेल, ते म्हणजे,—

(एक) सहकारी संस्थांच्या सहायक निबंधकाच्या दर्जापेक्षा कमी दर्जा नसलेला एक शासकीय अधिकारी ; आणि

(दोन) शासन राजपत्रात प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, विनिर्दिष्ट करील असा, संस्थेच्या कार्यासंबंधीचा आवश्यक तो अनुभव असणारी व अशी अर्हता धारण करणारी एक व्यक्ती :”;

(ग) चौथे परंतुक वगळण्यात येईल.

४. मुख्य अधिनियमाच्या कलम ७३कअ मध्ये पोट-कलम (१) मधील, खंड (सहा) मध्ये, “ ७३अ ” सन १९६१ चा महाराष्ट्र अधिनियम क्रमांक २४ याच्या कलम ७३कअ ची सुधारणा.

निवेदन.

महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० (१९६१ चा महा. २४) याच्या कलम ७३अअअ मध्ये, उक्त अधिनियमाखाली नोंदणी केलेल्या किंवा नोंदणी केल्याचे मानण्यात येणाऱ्या, सहकारी संस्थांच्या समित्यांची रचना करण्याची तरतूद आहे.

२. जेथे संस्थेच्या समितीची सदस्यसंख्या ही, सतरापेक्षा कमी आहे तेथे अशा संस्थेच्या समित्यांवर त्या संस्थेच्या कर्मचाऱ्यांचे पुरेसे प्रतिनिधित्व नसल्याने, अशा संस्थेच्या कर्मचाऱ्यांचे हित संबंध धोक्यात असल्याचे निदर्शनास आले आहे. भागभांडवलाच्या स्वरूपात शासनाचा हिस्सा असलेल्या संस्थांच्या बाबतीत, शासनाच्या तसेच अशा संस्थांच्या हिताचे रक्षण करण्याच्या दृष्टीने, शासनाच्या अधिकाऱ्याखेरीज अशा संस्थांच्या कार्यासंबंधीचा अनुभव असणाऱ्या एका व्यक्तीचे नामनिर्देशन करण्याची गरज आहे, असेही निदर्शनास आले आहे. म्हणून, उक्त अधिनियमाच्या कलम २ मध्ये आणि कलम ७३अअअ मध्ये पुढीलप्रमाणे यथोचित सुधारणा करणे, इष्ट वाटते.

३. प्रस्तावित सुधारणांची ठळक वैशिष्ट्ये पुढीलप्रमाणे आहेत :-

(एक) कलम २ ची सुधारणा.—कार्यलक्षी संचालक याचा अर्थ, व्यवस्थापकीय संचालक किंवा मुख्य कार्यकारी अधिकारी, असा आहे, अशी तरतूद करण्यासाठी कलम २ च्या खंड (१४-अ) ऐवजी खंड बदली दाखल करण्याचे प्रस्तावित केले आहे.

(दोन) कलम ७३अअअ ची सुधारणा.—

(अ) समितीवर कार्यलक्षी संचालक याच्या नियुक्तीबाबत तरतूद प्रस्तावित करण्यात आली आहे;

(ब) जिच्या स्थायी वेतनी कर्मचाऱ्यांची संख्या पंचवीस वा त्याहून अधिक असेल आणि राज्य शासन सर्वसाधारण किंवा विशेष आदेशाद्वारे अधिसूचित करील अशा संस्थेच्या किंवा संस्थांच्या वर्गाच्या बाबतीत, संस्थेच्या समितीवर कर्मचाऱ्यांच्या प्रतिनिधीची नेमणूक करण्याची तरतूद करण्याबाबत तरतुदी प्रस्तावित करण्यात आल्या आहेत ;

(क) भागभांडवलाच्या स्वरूपात शासनाचा हिस्सा असलेल्या संस्थांच्या बाबतीत, राज्य शासनाचा एक अधिकारी आणि, शासन, **राजपत्रात** प्रसिद्ध केलेल्या आदेशाद्वारे, विनिर्दिष्ट करील असा, संस्थेच्या कार्यासंबंधीचा आवश्यक तो अनुभव असणारी व अशी अर्हता धारण करणारी एक व्यक्ती यांची नियुक्ती करण्याबाबत तरतुदी प्रस्तावित करण्यात आल्या आहेत.

(तीन) कलम ७३कअ मध्ये अनुषंगिक सुधारणा प्रस्तावित करण्यात आली आहे.

४. राज्य विधानमंडळाच्या दोन्ही सभागृहांचे अधिवेशन चालू नाही, आणि, उपरोक्त प्रयोजनासाठी, महाराष्ट्राच्या राज्यपालांनी, महाराष्ट्र सहकारी संस्था अधिनियम, १९६० (१९६१ चा महा. २४) यामध्ये आणखी सुधारणा करण्याकरिता तात्काळ कार्यवाही करणे जीमुळे आवश्यक व्हावे अशी परिस्थिती अस्तित्वात असल्याबद्दल त्यांची खात्री पटली आहे ; म्हणून हा अध्यादेश प्रख्यापित करण्यात येत आहे.

मुंबई,
दिनांक १ मार्च २०१६.

चे. विद्यासागर राव,
महाराष्ट्राचे राज्यपाल.

महाराष्ट्राचे राज्यपाल यांच्या आदेशानुसार व नावाने,

एस. एस. संधू,
शासनाचे प्रधान सचिव.